

Μακρύς ο δρόμος για την Ανταγωνιστική Αγορά Ηλεκτρισμού (ΑΑΗ)

Του Χρίστου Τσιγκή*

Με αφορμή τα διάφορα άρθρα, ρεπορτάζ και παρεμβάσεις που βλέπουν το φως της δημοσιότητας από κάποιους αρμόδιους και μη, για την υφιστάμενη και τη μελλοντική αγορά ηλεκτρισμού στην Κύπρο, οι πλείστες αναφορές θα είχαν λογική αν η μεταβατική ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού είχε ένα σύνομο χρονικά στάδιο (π.χ. μέχρι τις 30/06/19 ως η αρχική απόφαση).

Η μεταβατική ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού θα κρατήσει στην καλύτερη περίπτωση μέχρι το τέλος του 2021, αν θα προκύψουν προσφυγές στην Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών (ΑΑΠ) από εταιρείες λογισμικών που δεν θα επιλεγούν για τα συστήματα των Διαχειριστών αξίας 8+ εκατομμυρίων ευρώ, πιθανόν να κρατήσει μέχρι το 2023 ή/και περισσότερο! Στις 9/04/19, εν μέσω έντασης στη συνεδρία της κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ενέργειας, ο πρόεδρος της ΡΑΕΚ κ. Αντρέας Πουλλικκάς, δήλωσε ότι δεν υπάρχει εμπιστοσύνη στον Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς Κύπρου (ΔΣΜΚ) για την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων αναφορικά με το άνοιγμα της ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρισμού.

Γι' αυτό θεωρούμε ότι το ΥΕΕΒ, η ΡΑΕΚ και ο ΔΣΜΚ θα έπρεπε να ήταν θετικοί και να έδιναν την ευκαιρία στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου (ΧΑΚ) - ως ένας άλλος οργανισμός δημοσίου δικαίου μέσω της πρότασής του στις 27/12/18 για τη λειτουργία και διαχείριση της αγοράς ηλεκτρισμού στην Κύπρο (Λειτουργία Αγοράς) που αφορά την ουσία την Προμηθευτική Αγορά Ηλεκτρισμού (ΠΑΗ) και την εμπειρία που υπάρχει μέσω των δομών του Ελληνικού Χρηματιστηρίου Ενέργειας στο οποίο το ΧΑΚ από τις 18/12/18 είναι μέτοχος. Σημειώνουμε ότι με την πρόταση αυτή ήταν θετικοί και ακόμη και σήμερα συμφωνούν με αυτή η ΟΕΒ, το ΚΕΒΕ, το ΕΤΕΚ και όλοι οι σύνδεσμοι των ΑΠΕ!

Αντίστοιχα προβλήματα δημιουργούνται με το μη άνοιγμα της αγοράς αερίου στην Κύπρο όπου εκτιμούμε θα δημιουργηθούν αντίστοιχα προβλήματα στο μέλλον και αντιπαρατίθενται στην πρόταση του ΧΑΚ για υπηρεσίες ανοίγματος αγοράς. "Έντονες είναι οι ενστάσεις που υπέβαλαν η ελλαδική Energean Israel που προτείνει να φέρει η ίδια φυσικό αέριο από κοιτάσματα της στο Ισραήλ, όπως και η Power Energy Cyprus (PEC) που κατασκευάζει τον πρώτο μεγάλο ιδιωτικό ηλεκτροπαραγωγό σταθμό της Κύπρου αλλά και ο νέος παίκτης στον τομέα των συμβατικών σταθμών ηλεκτροπαραγωγής (με φυσικό αέριο και Distillate Fuel Oil - DFO) Paramount Energy Corporation του προέδρου του ΣΑΕΚ κ. Άκη Έλληνα, στην πρόθεση της κυβέρνησης να κηρύξει την αγορά φυσικού αερίου στην Κύπρο ως αναδυόμενη για 10 χρόνια, δίνοντας μονοπώλιο στην Εταιρεία Υποδομών Φυσικού Αερίου (ΕΤΥΦΑ)".

Άρα, γιατί να συνεχίσουμε σε ένα τέτοιο καθεστώς που στην ουσία αφορά ελεγχόμενα μεγάλα μέσα από σχέδια που υπογράφει κάποιος να υλοποιηθούν τα μεγάλα των παικτών του Α' σχεδίου (λήψη εγγυημένου ποσού του εκάστοτε κόστους αποφυγής της ΑΗΚ μέχρι τη λειτουργία της Ανταγωνιστικής Αγοράς Ηλεκτρισμού ΑΑΗ) και στη συνέχεια του Β' σχεδίου - για το οποίο απαιτείται ο παραγωγός να συμβληθεί υποχρεωτικά με προμηθευτή και δεν θα λαμβάνει "την έμμεση επιδότηση δηλαδή το εγγυημένο ποσό του εκά-

στοτε κόστους αποφυγής της ΑΗΚ" μέχρι την πλήρη λειτουργία της ΑΑΗ.

Σημειώνουμε για σκοπούς σωστής πληροφόρησης ότι στο Β' σχέδιο υπάρχουν κριτήρια βαθμολόγησης (που αφορά την ημερομηνία λήψης της πολεοδομικής άδειας και της άδειας οικοδομής στην οποία τα παλιά ημερολογιακά έργα προηγούνται εκ των πραγμάτων, την απόσταση του δικτύου από τον σταθμό μεταφοράς) αλλά δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη στη βαθμολόγηση το πιο σημαντικό θέμα που αφορά την εξασφάλιση δανειοδότησης/ χρηματοδότησης (proof of fund)! Παράλληλα υπάρχουν σοβαρά παράπονα από τους αιτητές με καταγγελίες ακόμη και στον ίδιο τον ΠτΔ για το Τμήμα Περιβάλλοντος που αφορούν τις διακρίσεις που γίνονται σχεδόν για τις ίδιες περιοχές ανάπτυξης των έργων ΑΠΕ και τον τρόπο που εκδίδονται οι σχετικές αδειοδοτήσεις.

Το συνολικό ενδιαφέρον για νέα έργα των ΑΠΕ ιδιαίτερα στα φωτοβολταϊκά σε αδειοδοτήσεις από την ΡΑΕΚ φτάνει σχεδόν τα 800MW! Γιατί αδειοδοτούνται λοιπόν αφού υπάρχει ο περιορισμός μέσω των σχεδίων; Με αυτά τα μεγάλα θα κλειδώσουμε τα ΑΠΕ μέχρι το 2030 που ο εθνικός στόχος της Κυπριακής Δημοκρατίας θα είναι 32%; Κρίση - Κρίση το οποίο οι ειδικοί λένε για μετά το 2025/6 αφού η Ελλάδα έβαλε πιο μπροστά ως εθνική προτεραιότητα τη διασύνδεση "Αριάδνη" Κρήτης - Αττικής); Και αν τελικά δεν γίνει η

Σχέδια των ΑΠΕ τέλος! Δεν μπορούμε να κατανοήσουμε γιατί θέλουμε σχέδια των ΑΠΕ εφόσον αναγκαστικά θα συμβληθούμε με προμηθευτές

καθυστερήσει χρονικά ή είναι πιο ακριβή η εξαγωγή ηλεκτρισμού προς άλλες χώρες της Νοτιοδυτικής ή της Νοτιοανατολικής Ευρώπης. Οι αιτήσεις δεν πρέπει να γνωρίζουν την πραγματικότητα για να σχεδιάζουν σωστά τις επενδύσεις τους. Αυτό που έχει σημασία για την Κύπρο και πιστεύουμε είναι ρεαλιστικά υλοποιήσιμο για να υπάρξει "εξαγωγή ηλεκτρισμού/ άνοιγμα αγοράς" είναι τα καλώδια διασύνδεσης πολύ μικρότερου κόστους με το Ισραήλ και την Αίγυπτο.

Ο Σύνδεσμος Αιολικής Ενέργειας Κύπρου (ΣΑΕΚ) από τις 15/01/19 κατέθεσε σε όλους τους αρμόδιους (ΠτΔ, ΥΕΕΒ, ΡΑΕΚ, ΔΣΜΚ και ΔΣΔ) τη θέση ότι για οποιαδήποτε έργα των ΑΠΕ επιθυμούν να συμβληθούν με προμηθευτή όπως είναι δηλαδή το Β' σχέδιο στη μακρά μεταβατική ρύθμιση όπως εξελίσσεται και μετέπειτα στην ΑΑΗ να έχουν αυτή τη δυνατότητα (η οποία είναι απολύτως νόμιμη και δικαιολογημένη) ανεξαρτήτως σχεδίου προώθησης των ΑΠΕ (ιδιαίτερα όταν κλειστοί και το Β' σχέδιο στις 18/06/19 μετά τη μηνιαία παράτα-

ση που δόθηκε).

Από πού κι ως πού σε μια αγορά ηλεκτρισμού η οποία οδηγείται υποτίθεται στην απόλυτη φιλελευθεροποίηση της και στον πραγματικό ανταγωνισμό, το Υπουργείο Ενέργειας και η ΡΑΕΚ πρέπει να έχουν λόγο και να ρυθμίζουν τα μεγάλα των συστημάτων από ΑΠΕ ιδιαίτερα όταν επιλεγούν να συμβληθούν με προμηθευτή. Αν ήταν έτσι θα έπρεπε ο σχεδιασμός του κράτους από τα 20ετή συμβόλαια επιδότησης, να πήγαινε σταδιακά σε συμβόλαια ορισμένου χρόνου με floor price όπως έγινε σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες ως ενδιάμεσο στάδιο και όχι σε έμμεσες επιδοτήσεις ιδιαίτερα γι' αυτούς του Α' σχεδίου που έκλεισε τον περασμένο Απρίλιο 2018.

Πιστεύουμε ως ΣΑΕΚ, ότι η ΡΑΕΚ πρέπει να τροποποιήσει τη ρυθμιστική της απόφαση με αρ. 4/2017, το τελευταίο σημείο (bullet) της παραγράφου 2 στη σελ.4, διότι εκτιμούμε ταπεινά ότι αν προσφύγει ο οποιοσδήποτε παραγωγός που επιθυμεί να συμβληθεί απευθείας με προμηθευτή στη μεταβατική ρύθμιση της αγοράς ηλεκτρισμού θα κερδίσει. Άλλωστε εμείς ως ΣΑΕΚ έχουμε και δύο νομικές γνωματεύσεις γι' αυτό το θέμα. Επιπλέον παραβιάζονται βασικά δικαιώματα των αιτητών/ παραγωγών, σημεία που έχουμε ελέγξει νομικά και δίνουν τη δυνατότητα για έκδοση ακόμη και απαγορευτικού διατάγματος. Είναι χρήσιμο να τονίσουμε ότι υπάρχει ήδη προηγούμενη υπόθεση δικαστηρίου στο παρελθόν για την οποία η ΑΗΚ αρνήθηκε να δώσει όρους σύνδεσης με υποδείξει του Υπουργείου

Ενέργειας και έπρεπε στο δικαστήριο.

Το θέμα του ηλεκτρικού δικτύου που στην οποία αφορά την ασφάλεια και τη σταθερότητα, με την έμμεση απειλή των αποκοπών σε υφιστάμενα έργα των ΑΠΕ με την εισοχική περισσότερων μεγαβάτ από νέα έργα των ΑΠΕ είναι θέμα που πρέπει να λύσουν οι αρμόδιοι Διαχειριστές βάζοντας όρους στους παραγωγούς για συστήματα αποθήκευσης, επικουρικές υπηρεσίες κ.λπ. (αυτά έπρεπε να ισχύουν για όλα τα νέα έργα και όχι μόνο πάνω από 8MW παραγωγώντας τους κίνητρα ή μορφή επιδότησης για κάποιο χρονικό διάστημα) και για να είμαστε σωστοί δεν είναι θέμα που έπρεπε να αφορά το Υπουργείο Ενέργειας.

Σε πρόσφατη δημόσια διαβούλευση για την τροποποίηση του περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) νόμος του 2019 που έληξε στις 5/04/19, ο ΣΑΕΚ κατέθεσε τις θέσεις του στην ΟΕΒ οι οποίες υιοθετήθηκαν και στάλθηκαν επίσημα στο ΥΕΕΒ. Μεταξύ των άλλων τονίζεται ότι ο ΔΣΜΚ θα πρέπει να διοικείται από τριμελή επιτροπή και όχι από γενικό διευθυντή και μόνο - στα πρότυπα της ΡΑΕΚ και να λειτουργεί εντελώς ανεξάρτητα χωρίς καμία σύνδεση με την ΑΗΚ. Με αυτό τον τρόπο θα υπάρχει καλύτερη διαδίκαια, αμερόληπτη και αντικειμενική στη λήψη αποφάσεων. Η τριμελής επιτροπή θα διορίζεται από το Υπουργικό Συμβούλιο όπως και η ΡΑΕΚ.

Προσπαθώντας να βοηθήσουμε και να ενισχύσουμε την πολιτεία, προτείνουμε ως ιδέα/ άποψη πρόσφατα (στις 30/05/19) στον γ.δ. του ΥΕΕΒ κ. Στέλιο Χειμώνα να συζητήσουμε σε μια κοινή συνεδρία όλων των παικτών - από κοινού οι κύριοι σύνδεσμοι των ΑΠΕ σε συνεργασία με το υπουργείο ή/και τον ΔΣΜΚ να προβούμε σε ένα κανονιστικό σύστημα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας ως έργο δημόσιας ωφελείας με μικρή επιδότηση για ορισμένο χρονικό διάστημα για να αποφεύγονται κάθε φορά οι ίδιες αναφορές και απειλές, "π.χ. 1.100 μεγαβάτ είναι οι ανάγκες μας ως κράτος και είμαστε ένα απομονωμένο ηλεκτρικό σύστημα, θα υπάρχουν αποκοπές στα υφιστάμενα έργα των ΑΠΕ κ.λπ..".

Ως μικρή υπενθύμιση σε όλους μας, σημειώνουμε ότι μεταξύ των άλλων στο προεκλογικό πρόγραμμα του νυν εξοχότατου ΠτΔ το 2013 στον τομέα της ενέργειας που αφορούσε ως ΑΠΕ είχε ως άμεση προτεραιότητά του τον σχεδιασμό για τη δημιουργία συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Απλά παραμένει εδώ και έξι χρόνια στο ράφι (στην αποθήκη) χωρίς τη δική του ευθύνη - αφού ένας Πρόεδρος χώρας δεν είναι λογικό να ασχολείται και με αυτό! Γι' αυτό περιμένουμε τους αρμόδιους και τους συνεργάτες να εφαρμόσουν στην πράξη τις προεκλογικές του υποσχέσεις, που είναι γι' αυτό τον λόγο που τους έχει εμπιστευθεί και τους έχει διορίσει στις θέσεις που κατέχουν - εφαρμόζοντας το πρόγραμμά και τις πολιτικές του. Για το σημείο που αφορά τις ΑΠΕ (σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Ενέργειας, Υφυπουργείο ΑΠΕ και Κλιματικής Αλλαγής, περαιτέρω και άμεση προώθηση όλων των μορφών/ συστημάτων ΑΠΕ, σχεδιασμός συστημάτων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας) ήταν θέσεις και του ΣΑΕΚ από το 2010! Τις καταθέσαμε στον κ. Αναστασιάδη στην επίσημη συνάντησή μας που είχε γίνει τότε στις 30/01/13.

*Εκτελεστικός διευθυντής Συνδέσμου Αιολικής Ενέργειας Κύπρου (ΣΑΕΚ)

ΠΟΛΙΤΗΣ

Κυρ, 16 Ιούνιος 2019, p.46

Αποδεκτικότητα: 16/06/2019

